

MA36PA

749001

Petjades de *Myotragus* de s'Estret des Temps

Situació

Municipi: Santanyí

Coordenades UTM (31N ETRS89): X: 515420
Y: 4353843

Dificultat i durada

5 min

Accés

Des de Santanyí cap a Cala Figuera (PM-6102), desviau-vos cap a s'Amarador/Cap des Moro en el punt quilomètric 2,9. Continuuu sense desviar-vos durant 1,6 km fins a arribar a una desviació que indica a la dreta "s'Estret des Temps". L'accés a la pedrera (on es troben les petjades de *Myotragus*) és a mà dreta (just on la carretera comença a discórrer paral·lelament al penya-segat costaner), aproximadament a 1,2 km des de la darrera desviació.

Interès principal

Paleontològic

Interès secundari

Geomorfològic, estratigràfic

Descripció de la localitat

La pedrera de s'Estret des Temps és famosa per l'existència d'un important jaciment paleontològic preservat a les dunes que durant el plistocè es van desenvolupar a moltes zones costaneres de Mallorca. El material que les forma és el típic gres calcari conegut a les Balears com a marès.

A causa que el marès abunda a la zona, aquest va ser objecte d'explotació de diverses pedreres, que permeten veure a les parets talls geològics nítids. En aquests talls es poden observar les morfologies ondulades i l'estratificació creuada típica dels dipòsits dunars, formats per acció del vent fa uns 40.000 anys. Les dunes fòssils de s'Estret des Temps s'adossen a uns antics penya-segats formats per roques del miocè superior, de fa uns 6 Ma.

Espectaculars estratificacions creuades a les parets de la pedrera.

En aquesta època, en la qual el clima a l'illa era prou fred perquè el nivell del mar es trobés a diversos metres sota l'actual, habitava la zona un bòvid autòcton de les Balears: el *Myotragus balearicus*.

Recreació de *Myotragus balearicus* a s'Estret des Temps
(extret de Fornós *et al.*, 2002).

Les trepitjades (anomenades tècnicament icnites) d'aquest animal varen quedar fossilitzades per les dunes, les quals varen quedar exposades durant les tasques de tallar pedra per a l'extracció de marès. No seria fins als anys 80 quan els científics es van adonar de l'existència d'aquest tipus de fòssils en un material no gaire apropiat per a conservar-se.

Les petjades més clares es poden observar a la superfície d'estratificació del marès, on es presenten amb formes circulars i agrupades en forma de rastre, la qual cosa ens indica el recorregut efectuat per un determinat individu. A principi d'aquest segle es va decidir batejar amb un nom científic aquest tipus d'icnites, que es varen denominar *Bifidipes aeolis*.

Dues vistes de recorreguts de petjades amb les característiques formes de tendència circular.

A la pedrera de s'Estret des Temps no només es poden observar empremtes sobre les superfícies de les calcarenites, sinó també als talussos verticals, en forma de concavitats que trenquen les laminacions horitzontals de la calcarenita, juntament amb motlles d'arrels de les plantes que vivien damunt les dunes.

Petjades en secció transversal

Motlles d'arrels

Vista del penya-segat: les margues blanquinoses amb marques d'arrels, de les fàcies de manglar, i les calcàries oolítiques de Santanyí, de color ataronjat.

Els penya-segats que envolten la pedrera estan formats per roques del miocè que pertanyen a la Formació Santanyí i corresponen a antics manglars, zones costaneres tropicals poblades per mangles, arbres molt tolerants a l'aigua salada. Els motlles de les seves arrels encara perduren al costat d'alguns fòssils de mol·luscs en nivells de margues blanquinoses. Per damunt aquests hi ha nivells que marquen una substitució del manglar per extenses planes modelades per l'acció de les ones. Aquest tram superior està compost per un tipus de roca anomenada calcària oolítica, en la qual es poden trobar restes d'activitat biològica, anomenades tècnicament bioturbacions.

Detall dels fòssils de bivalves dins les margues de les fàcies de manglar i de les bioturbacions a les calcàries oolítiques.

Per a saber-ne més

FORNÓS, J. J.; BROMLEY, R. G.; CLEMMENSEN, RODRÍGUEZ-PEREA, A., 2002. Tracks and trackways of *Myotragus balearicus* (Artiodactyla, Caprinae) in Pleistocene aeolianites from Mallorca (Balearic Islands, Western Mediterranean). *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 180 (4): 277-313.

FORNÓS, J. J.; PONS-MOYA, J., 1982. Icnitas de *Myotragus balearicus* del yacimiento de Ses Piquetes (Santanyí, Mallorca). *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 26. 135-144.

Recomanacions

És aconsellable dur gorra, aigua i calçat còmode. Anau molt alerta en caminar damunt les paleodunes de la pedrera (no aptes per a gent amb vertigen).

El recorregut es pot fer en qualsevol època de l'any, si bé convé evitar els dies de temporal, ja que poden impedir l'accés a les petjades de *Myotragus*. Si es fa a l'estiu, es podrà gaudir d'un bany.

És interessant dur a terme l'itinerari d'Interès Geològic Penya-Segats de la zona de Santanyí o, si més no, visitar els LIG propers des Pontàs i del Mirador des Pontàs, així com Cala Santanyí, on també podem veure la unitat de calcàries de Santanyí.